

μιν, δὲν ἦτο πιθανὸν ὅτι ἤθελε παραμελήσει τὰ ἰδιά του συμφέροντα. Ὁ υἱότομυς ἀπήντησε τότε πρὸς τὸν λαὸν ἀποτεινόμενος· « Ποτὲ δὲν ἐδυσκολευόμενόν νὰ βρῶ, πρὶν αὐτὸς ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς (αἰνιτιζόμενος τὸν ἱεραπόστολον)· ἀλλὰ τώρα ἅμα συνάξω τὰ νέφη, καὶ ἐτοιμάσω τὴν βροχὴν νὰ πέσῃ ἐν ἀφθονίᾳ, ἀρχίζει ὁ ἥχος τῆς γῆς, τῆς γῆς, τῆς γῆς, (ἐννοῶν τὸν κῶδωνα τῆς ἐκκλησίας] ὅστις τρέπει τὰ σύννεφα εἰς φυγὴν, καὶ δὲν ἀφίνει τὴν βροχὴν νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ διψώσης χώρας ἡμῶν. » Ἐάν τὸ δικαιολόγημα τοῦτο ἐπιστεύθῃ ἢ ὅχι παρὰ τῶν Καφρῶν, ὁ Ἄγγλος δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφασίσῃ· ἀλλὰ τοῦτο καλῶς ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ Πάτων ποτὲ πλέον δὲν ἐπεμψε δῶρα εἰς τὸν υἱότομυν διὰ νὰ παρακινήσῃ αὐτὸν νὰ βρῇ.

ΠΕΡΙ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΜΗΤΡΟΣ ΚΑΙ ΤΕΚΝΟΥ.

Ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἀγάπη μεγάλως διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων. Ἐνδέχεται νὰ ὑπάρχῃ δυνατὴ μὲν ἀγάπη, μικρὰ δὲ συμπάθεια. Πολλάκις τῶντοι τὰ δύο αἰσθήματα συνευρίσκονται καὶ ἴσως μεταξὺ ὁμηλικῶν τὸ ἐν σπανίως ὑπάρχει ἄνευ τοῦ ἄλλου. Ἀλλὰ μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ τέκνου ἡ αὐτόματος ἀγάπη τοῦ ἐνὸς μέρους ἐμπορεῖ νὰ ᾖ ἰσχυροτέρα, ἐλαχίστη δὲ ἡ μεταξὺ τῶν δύο συμπάθεια, καὶ ὀλίγη ἐπομένως ἡ υἱικὴ φιλοστοργία.

Ἡ μήτηρ συμπαθεῖ μετὰ τοῦ τέκνου ὁπόταν ἐννοῇ καὶ ἐκτιμᾷ, καὶ ὁπωσοῦν συμμερίζεται τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἐπιθυμίας του — καθ' ὅλας τὰς διαφόρους περιστάσεις αἵτινες διεγείρουσιν αὐτά. Ἡ συμπαθεύουσα μετὰ τοῦ τέκνου τῆς ἀποκτᾷ μεγάλην εἰς τὸ πνεῦμά του ἐπιρροήν. Ἐκ τούτου ἡ μαγικὴ τινων ἐξουσία ἐπὶ τῶν τέκνων· ὅσας αὐτῆς εἶναι ἡ συμπάθεια, τουτέστι τὸ ἀκριβῶς ἐννοεῖν πῶς τὰ τέκνα διαλογίζονται καὶ αἰσθάνονται, καὶ τὸ μετέχειν τῶν διαλογισμῶν αὐτῶν καὶ αἰσθημάτων.

Εἰποντοί πολλάκις ὑπάρχει ἐλαχίστη συμπάθεια μετὰ τοῦ τέκνου καὶ τοῦ τέκνου. Ὅτι δὲ τὸ πρᾶγμα ἔχει οὕτω, δὲν εἶναι διόλου παράδοξον. Δύναται τις μᾶλλον νὰ θαυμάσῃ ὅτι ἔχει ποτὲ ἀλλέως. Τὰ πάντα τείνουσιν εἰς τὸ ἐπιφέρειν πλήρη ἀνομιότητα εἰς ὅλας τὰς ἐξεις τοῦ διαλογίζεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι αἵτινες χαρακτηρίζουσι τὰς διαφόρους ταύτας περιόδους τῆς ζωῆς. Τὸν μὲν παῖδα θυμῶνει καὶ εὐφραίνει ἡ καινοφάνεια καὶ ἡ λαμπρότης ὅλου τοῦ περίξ αὐτοῦ θεάματος. Ὡς δὲ πρὸς τὴν μητέρα, ἡ καινοφάνεια ἐξέλιπεν, — ἡ λαμπρότης ἐμαράνθη, καὶ ὁ κόσμος παρίσταται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της σοβαρώτερον κεχρωματισμένος, — ἐτησίως γινόμενος ἦττον καὶ ἦττον ἐλκυστικός. Ὁ παῖς εἶναι ἀσυλλόγιστος καὶ πλήρης χαρᾶς· Ἀνεύθυνος ὢν, ἔλαβε παρὰ τῆς Προνοίας τὸ χάρισμα τοῦ μὴ αἰσθάνεσθαι τὸ βάρος τῆς εὐθύνης. Ἡ δὲ μητρικὴ

καρδία γέμει φροντίδων. Βαρὺ φορτίον καταπιέζει αὐτή· ἀδιακόπως, ἀνίσυχον κάμνον τὸν ὀφθαλμόν της καὶ συνεσταλμένον τὸ μέτωπον. Τὸ τέκνον εὐθὺς καὶ ἀγάλλεται, καὶ εὐδαιμονεῖ χωρὶς τινος αἰτίας. Ἐλξ μόνον ἔνεκα τῆς ἐκ τοῦ γαλᾶν εὐχαριστήσεως, καὶ εὐρίσκει τὰ πάντα πηγὴν ἡδονῆς καὶ παιγνίου. Ἡ μήτηρ εἶναι σύννου καὶ περιορισμένη. Ὁ χρόνος ἐσωφρόνισεν αὐτήν. Αἱ ἀνησυχίαι ἐσωφρόνισαν αὐτήν· καὶ ἴσως ἡ λύπη. Τὸ τέκνον εἶναι πλήρες φαντασίας καὶ ζωηρότητος· τὰ πάντα βλέπει μεταμορφωμένα ἢ ὑψημένα. Ὁ σοφᾶς καὶ αἰκαθέκλαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ φαίνονται ὡς ἀστράπτουσαι ἄμαξαι καὶ πνευματώδεις ἵπποι· βλέπει πύργους ἐντὸς τοῦ πυρὸς, καὶ λέοντας καὶ τίγρεις ἐπὶ τοῦ τοίχου· ἡ κοιλὰς εἶναι ἀπειρίοστος χλόης ἔκτασις, αἱ δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροισμένοι ἀπειράριθμον πλῆθος. Εἰς τὴν μητέρα οἱ ἐκκλησιαζόμενοι φαίνονται ὀλίγοι, ἡ κοιλὰς μικρά, ὁ τοίχος ἀπλοῦς τοίχος, — καὶ τὰ ἐπιπλα κοινὰ ἐπιπλα, πολὺ κατώτερα τῆς ἐπιθυμίας της. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν ὁρατὴν. Ἡ μήτηρ οὐδόλως ὑπόκειται εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ νὰ κλέψῃ γλυκύσματα, νὰ ψευσθῇ, ἢ νὰ κτυπήσῃ τοὺς μὴ εὐαρεστοῦντας αὐτήν. Ἀλλ' ὁ παῖς, πλήρης ὀρέξεων καὶ ὁρμῶν ὅλων νέων καὶ ὅλων καθ' ἐκάστην ἐνισχυομένων, ἀγώμναστος τῆς τέχνης τοῦ χαλινώνει αὐτάς, — ἀγνοῶν τὴν ἀνάγκην τοῦ χαλινώνει αὐτάς, παρεκτρέπεται ἀδιακόπως· ἡ δὲ μήτηρ, κρίνουσα τὰς παρανομίας αὐτοῦ ὡς ἤθελεν εἶσθαι ὀρθὸν νὰ κρίνῃ τὰς ἰδικάς της, ἐκπληττεται καὶ ἀγανακτεῖ εἰς τὰ σφάλματά του, καὶ θαυμάζει ὅτι αἱ παραγαλῖαι της ἐπενεργοῦσι τόσον ὀλίγον εἰς τὴν καρδίαν του. Ταῦτα πάντα συντείνουσιν εἰς τὸ διαχωρίζειν τοὺς μεσοκαίριτας ἀπὸ τοὺς νέους κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὰ αἰσθήματα. Ἡ μήτηρ ἀγαπᾷ τὸ τέκνον της, — προστατεύει αὐτὸ, — ἀγρυπνεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ, — ἀλλὰ πολλάκις δὲν καταλαμβάνει αὐτό. Δὲν ὑπάρχει ἀρμονία τις αἰσθημάτων. Τὰς ἐπιθυμίας, καὶ τὰς ἐλπίδας, καὶ τοὺς φόβους, καὶ τὰς ἀτελευτήτους φαντασίας τῆς νεανικῆς καρδίας, δὲν ἐκτιμᾷ, καὶ ἐπομένως δὲν συμμερίζεται.

Ὅπου λείπει συμπάθεια μετὰ τοῦ γονέως καὶ τοῦ τέκνου, ἐκεῖ ὀλίγη μόνον δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπιρροὴ τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, — ἐκτὸς μόνον τῆς ἐπιρροῆς τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐξουσίας. Τὰ τέκνα γνωρίζουσι, διὰ φυσικοῦ τινος χαρίσματος, μηδέποτε λανθανομένου, ποιοὶ συμμερίζονται τὰ παιδικὰ τῶν αἰσθήματα, καὶ ποιοὶ ὄχι. Ἐάν θεωρῇς τὰ παίγνια καὶ σχέδιά των ὡς ἀνάξια τῆς προσοχῆς σου, — ὡς μολὶς ὑποφερτά, ὡς δυσάρεστον φορτίον, ἔνεκα τῆς ἐξ' αὐτῶν προερχομένης κάποτε ἐνοχλήσεως, ταχέως θέλουν αἰσθάνεσθαι ὅτι σὺ καὶ ἐκεῖνα ἔλαβετε, τρόπον τινὰ, μέρη ἐναντία. Θέλουν αἰσθάνεσθαι ἑλλοτριωμένα ἀπὸ σοῦ, ἢ μᾶλλον θέλουν αἰσθάνεσθαι ὅτι σὺ ἑλλοτριώθης ἀπ' αὐτῶν. Ὡσαύτως καὶ ὡς πρὸς τὰς παρὰδρομάς των. Ἐάν μετέχῃς ἀπὸ τῶν αἰσθημάτων των, ἐάν λαμβάνῃς ἐν φαντασίᾳ τὴν θέσιν των, καὶ σισαζή-

σαι τὴν φύσιν καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν πειρασμῶν, οἵτινες καταβαρύνουσιν αὐτά, θέλουν σὲ βλέπειν ὡς εὐνοϊκὸν καὶ συμπαθητικὸν φίλον, ἀκόμη καὶ ἐνῶ λαμβάνεις τὰ πλεον ἀποφασιστικὰ καὶ δραστήρια μέτρα πρὸς διόρθωσιν τῶν σφαλμάτων εἰς ἃ ὑπέπεσον.

Ἀλλὰ πῶς νὰ μάθῃ ὁ γονεὺς νὰ αἰσθάνηται τὴν συμπάθειαν ταύτην πρὸς τὰ τέκνα του; Ἀποκρίνομαι.

1. Παρατήρει αὐτά. Σπούδαζε αὐτά. Χιλιάδες γονέων οὐδὲν γινώσκουσι περὶ τῶν τέκνων των. Γνωρίζουσι τὰ πρόσωπα, τὰ ὀνόματα, καὶ ἴσως τὰς ἡλικίας των, — ἀλλὰ περὶ τῶν καρδιῶν αὐτῶν, — τῶν ἐλπίδων καὶ φόβων των, — τοῦ κόσμου τῆς φαντασίας ἐν ᾧ ζῶσιν, οὐδὲν γινώσκουσι. Ναὶ μὲν, ἀγαπῶσιν αὐτά. Μοχθοῦσιν ἀδιαλείπτως προνοοῦντες διὰ τὰς παρούσας χρείας ἢ διὰ τὴν μέλλουσαν εὐημερίαν των. Ἀλλὰ δὲν τὰ γνωρίζουσι. Διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὰ τέκνα, πρέπει νὰ σχετισθῶμεν μετ' αὐτῶν. Πρέπει κάποτε, ἀφίνοντες τὰ σπουδαίως ὑποθέσεις, τοὺς περιπλανωμένους διαλογισμοὺς, καὶ τὰς ὀχληρὰς μερίμνας νὰ εἰσερχώμεθα εἰς τὸ κέντρον τοῦ μικροῦ ἀθροίσματος, γινόμενοι ὡς εἰς ἐξ αὐτῶν. Ἐκεῖ πρέπει ν' ἀκούωμεν τὴν ὁμιλίαν των, νὰ περιεργάζωμεθα τὰ σφάλματά των, νὰ μελετῶμεν τὴν κεκρυμμένην ἔννοιαν τῶν πράξεων αὐτῶν, καὶ ἀφ' ὅσα βλέπομεν ἐνεργοῦμενα ἐπὶ τοῦ μικροῦ θεάτρου των, νὰ ἀνακαλύπτωμεν τὴν φύσιν καὶ τὰ κινήματα τῶν ἐντὸς κεκρυμμένων ἐλατηρίων. Μελέτη ἀξιολογωτέρα ταύτης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Τὰ ὑποκείμενα πανταχόθεν μᾶς περικυκλοῦσιν. ἔχουσι δ' ἄρρητον κάλλος καὶ θέλητρον. Δίδομεν καὶ λαμβάνομεν ἀπόλαυσιν κατὰ πᾶν βῆμα τῆς προόδου ἡμῶν. Ὁ μικρὸς μυστηριώδης κόσμος, εἰς ᾧ ζητοῦμεν νὰ εἰσέλθωμεν, κινεῖται ἐνώπιον ἡμῶν μυριότροπως μεταβαλλόμενος, πανταχόθεν διαφανὴς, καὶ ἐλευθέρως καὶ αὐτομάτως παριστάνων εἰς τὴν ἡμετέραν ὄρασιν τὰ πλέον κεκρυμμένα ἐνδόμυχα του. Ὁ τοιοῦτοτρόπως παῖς εἶναι τὸ ἀπλούστατον, τὸ ἐλκυστικώτατον, τὸ ἐπωφελέστατον σπούδασμα τοῦ ἀνδρός.

Ὁ περὶ τὰ τέκνα λοιπὸν σπουδάζων βεβαίως καὶ συμπαθεῖ μετ' αὐτῶν. Ἀδύνατον νὰ παρατηρῶμεν αὐτὰ χωρὶς νὰ ποτισθῶμεν τὸ πνεῦμά των. Ἀδύνατον νὰ βλέπωμεν τὸν μεμαγυμένον κόσμον ἐν ᾧ ζῶσι, χωρὶς νὰ εἰσέλθωμεν, καὶ νὰ μάθωμεν ὅπως οὖν νὰ ζῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ. Οὕτω συνδέομεθα μετὰ τῶν παίδων ἐννοοῦμεν αὐτοὺς, καὶ μᾶς ἐννοοῦσι, καὶ ἀποκτῶμεν τὴν μαγικὴν ἐπιρροήν, ἣν ἔχουσι τινες εἰς τὰ πνεύματά των, καὶ ἄλλοι τοσοῦτον δυσκολεύονται καὶ μόνον νὰ καταλάβωσι.

2. Μάθε πάντοτε νὰ ἐκλαμβάνῃς ἐπὶ τὸ εὐνοϊκώτερον τὰ πραττόμενα ἢ λεγόμενα ὑπὸ τῶν τέκνων σου. Ἐὰν τυγὼν ἀκούσῃς ὅτι ἐπραξάν κακόν τι, — μὴ κατα-

κρίνης αὐτὰ πρὶν μάθῃς ἐντελῶς τὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἀφορῶντα, καὶ ἀκροασθῇς ὅσα ἔχουν νὰ εἰπωσιν, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐκλάβῃς αὐτὰ ἐπὶ τὸ εὐνοϊκώτερον. Λέγω ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐκλάβῃς αὐτὰ ἐπὶ τὸ εὐνοϊκώτερον, ἐννοῶν ἀπ' ἀρχῆς νὰ φανῇς εὐδιάθετος νὰ κρίνης εὐνοϊκῶς, ἐπὶ τέλους ὅμως νὰ ἐκλάβῃς τὰ πάντα καθ' ὅλην τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐναντίον αὐτῶν ἐὰν ἤθελεν εἶσθαι. Ἐδωκας, λόγου χάριν, ἄδειαν εἰς τὸν υἱόν σου νὰ ὑπάγῃ ἔξω νὰ παῖξῃ ἐφ' ἡμίσειαν ὥραν. Ὁ καιρὸς παρέρχεται καὶ δὲν ἐπιστρέφει. Μὴ κατακρίνης αὐτόν, ὡς πολλοὶ ἤθελον πράξειν εἰς τοιαύτην περίστασιν, χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσῃς· μὴ ἐτοιμάσῃς ὀνειδισμοὺς νὰ ἐκσφενδονίσῃς κατ' αὐτοῦ ἅμα εἰσέλθῃ, καὶ μάλιστα μὴ ἀρχίσῃς νὰ κατηγορῇς αὐτόν εἰς ἐπήκοον τῶν ἄλλων τέκνων καὶ πρὶν ἀκόμη εἰσέλθῃ. Τούναντίον, ἄς ἴδωσι τὰ ἄλλα τέκνα ὅτι ἐξακολουθεῖς νὰ θεωρῇς αὐτόν ὡς ἀθῶον μέχρις οὗ ἀποδειχθῇ ἔνοχος. Ὑποδέξου αὐτόν, ὅταν ἐπιστρέψῃ, μετὰ χαρίεν τὸ πρόσωπον, ἐμφαίνον ἐλπίδα ὅτι δύναται νὰ δώσῃ λόγον τῆς ἀπουσίας του· καὶ ἂν, ἀφοῦ ἀκούσῃς τὴν ἀναφορὰν του καὶ πιστῶς μὲν ἀλλὰ δικαίως ἐρευνήσῃς αὐτήν, δὲν φανῇ δεδικαιωμένος, ἄς ἴδῃ ὅτι ἀπέτυχες καὶ λυπεῖσαι, ὅχι ὅτι ἀγανακτεῖς καὶ ὀργίζεσαι· ἄς ἴδῃ ὅτι ἀκούεις τὰ δικαιολογήματά του, ὅχι ἀνυπομόνως καὶ προκατελιγμένη ἐναντίον του, — ἀλλὰ μετ' εὐκρινείας καὶ ἐλπίδος, καὶ ὅτι καταντᾷς εἰς τὸ συμπέρασμα νὰ καταδικάσῃς αὐτόν βραδέως, ἀκουσίως καὶ ὀδυνημένως.

ΣΤΕΓΑΣΜΑ ΕΚ ΧΑΡΤΩΝΙΟΥ.

Πολλὰ καταγῶγια τοῦ ναυστάθμου τῆς Ὁλλανδικῆς πόλεως Ρόττερδαμ ἔχουσι τὸ στέγασμα ὅλον ἐκ χαρτωνίου, καὶ εἶναι, ὡς λέγουσι, στερεώτατα· λαμβάνουσι δὲ πρὸς τοῦτο σύνθεσις χαρτωνίων ὅποσων δυνατὸν κοιμῆναι εἰς τετράγωνα τεμάχια, καὶ βυθίζουσιν αὐτὰ εἰς ὑγρόπισσαν βράζουσαν, ἕως οὗ σκεπασθῶσι καὶ διαπερασθῶσιν ὑπ' αὐτῆς· ἔπειτα ἐκθέτουσιν αὐτὰ διὰ νὰ ξηρανθῶσιν εἰς τὸν ἥλιον. Τὰ φύλλα δὲ ταῦτα βάλλουσιν ἀλλεπαλλήλως ἐπὶ τῆς στέγης ὡς πλάκας χαλκοῦ προσκολλῶντες αὐτὰ μετὰ ἡλίου εἰς τὰς ὑποκάτωθεν σανίδας, τὰς ὁποίας φυλάττουσι πολλοὺς χρόνους ἀπὸ ὑγρασίας. Οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὸν ναυστάθμον τῆς εἰρημένης πόλεως βεβαιοῦσιν ὅτι τοιοῦτον στέγασμα διαρκεῖ πλεῖστον παρὰ τὰ ξύλα καὶ τὸ χονδρότερον πισσωμένον ξύλον.